

Lý thuyết môn Ngữ văn 8 bài: Tức nước vỡ bờ

1/ Tìm hiểu chung

a/ Tác giả

- Ngô Tất Tố (1893-1954), quê ở Từ Sơn, Bắc Ninh, xuất thân là một nhà nho gốc nông dân.
- Ông là một học giả có nhiều công trình khảo cứu về triết học, văn học cổ có giá trị; một nhà báo nổi tiếng một nhà văn hiện thực xuất sắc.
- Ông được nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật.

b/ Đoạn trích

- Về đoạn trích: “Tắt đèn” là tác phẩm tiêu biểu của Ngô Tất Tố.
- Đoạn trích “Tức nước vỡ bờ” trích trong chương XVIII của tác phẩm.

2/ Đọc - hiểu văn bản

a/ Nhân vật cai lệ

- Giọng, ngôn ngữ:

+ “thằng ... ông... mày ”

+ thét, quát, hăm hè, ...

→ Xác xược, hách dịch. Âm thanh, ngôn ngữ của dã thú

- Hành động: *Gõ đầu roi, trợn mắt, giật phất, chạy sầm sập, bịch, sấn, tát, ...* → hung bạo, tàn ác.

- Khi đọ sức: ngã chống quèo → thảm hại, tả tơi

⇒ Bọn tay sai – công cụ đắc lực của xã hội tàn bạo – không chút tính người.

b/ Diễn biến tâm lí, hành động của chị Dậu

- Trước khi bọn tay sai đến:

+ Quạt cháo chóng nguội

+ Rón rén bùng ... “*Thầy em hãy cố...*”

→ Dịu dàng, đầm thắm, tình cảm, hết lòng yêu chồng.

- Khi bọn tay sai đến

+ Run run, thiết tha, đỡ,

+ Cháu van ông...

→ Van xin, nhần nhục ⇒ Bề dưới

- “*Chồng tôi đau ốm, các ông không được...*” → Cãi lí ⇒ vị thế ngang hàng

- Nghiến răng: *Mày trói chồng bà...* + túm cổ, ấn dúi... → Căm phẫn, khinh bỉ, ngang tàng ⇒ bề trên: sức mạnh của lòng yêu thương, sự căm phẫn.

⇒ Hiền dịu, vị tha, biết nhần nhục nhưng tiềm tàng một sức sống mạnh mẽ.

*** Tổng kết**

Nội dung

- Bộ mặt tàn ác, bất nhân của xã hội thực dân phong kiến đương thời.

- Tình cảnh khốn cùng của người nông dân và vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ Việt Nam xưa.

Nghệ thuật

- Khắc họa nhân vật rõ nét

- Miêu tả linh hoạt, sống động.

- Ngôn ngữ kể chuyện, miêu tả, đối thoại đặc sắc

3/ Bài tập minh họa

Đề bài: Qua đoạn văn em có nhận xét gì về tính cách của chị Dậu

Các em có thể tham khảo những gợi ý dưới đây

- Nhận xét:

+ Lòng yêu thương chồng, con sâu sắc, tha thiết

+ Giàu lòng thương và đức hi sinh

+ Sức sống mạnh mẽ, tinh thần phản kháng tiềm tàng mãnh liệt

+ Lòng căm hờn ngùn ngụt và sức mạnh tiềm tàng của chị chính là xuất phát từ lòng yêu thương tha thiết, dạt dào trong chị

- Chú ý: cần kết hợp nêu dẫn chứng từ văn bản để làm rõ những phẩm chất trên

Mời bạn đọc tham khảo thêm nhiều tài liệu ôn tập Ngữ văn lớp 8 khác như:

Lý thuyết Ngữ văn 8: <https://vndoc.com/ly-thuyet-ngu-van-8>

Tác giả - tác phẩm Ngữ văn 8: <https://vndoc.com/tac-gia-tac-pham-ngu-van-8>

